

DÜNYANIN EN KÜÇÜK KUŞU

Bir grup araştırmacı, Küba'nın timsah bataklıklarında zahmetli bir yürüyüşe başlamışlardı. Amaçları, dünyanın en minik kanatlarındaki parıltıyı yakalamaktı. Bir yıl süren çalışmalarından sonra, sinekkuşlarının en küçük türü olan "arı sinekkuşunun" yani "küçüklerin en küçükünün" fotoğrafını çekmeyi başarmışlardı.

Küba'ya özgü *Mellisuga helenae* türü, sadece iki gram ağırlığındadır. Bu sinekkuşu da akrabası olduğu diğer tür sinekkuşları gibi erişilmesi çok güç bölgelerde yaşarlar. Araştırmacılar yıllar süren çalışmalarını sonucunda, 15 tür sinekkuşunun doğal uçuşları sırasında fotoğraflarını çekmeyi başarmış-

lardı. Fakat arı sinekkuşuna rastladıklarında, tüm deneyimlerine rağmen bu en küçük kuşun, bir böcek mi yoksa kuş mu olduğunu anlamakta güçlük çekmişlerdi.

Arı sinekkuşu, saniyede yaklaşık seksen kez kanat çırpıyordu. Öyle ki, çıplak gözle bunu algılamak bile imkânsızdı. Ancak araştırmacıların yanlarında getirdikleri hassas aygıtlar yardımıyla bir erkek arı sinekkuşunun, bir kalem silgisi üzerinden havalanış anı yakalanabilmişti.

Kuşları yüksek ağaç tepelerinden çekebilmek için yemlikler kullanıldı. Yemliklere gelen arı sinekkuşlarının fotoğrafları çekilerek, bu türe ait bazı bil-

giler elde edildi. Erkek kuşun gaga-kuyruk arası yaklaşık 5 cm uzunluğundaydı. Dişiler ise 6-7 mm daha uzundular. Bu yüzden "en küçük" olma özelliği sadece erkek sinekkuşuna aittir. Çünkü Jamaika ve İspanyol adalarında yaşayan bir tür kolibri de hemen hemen dişilerle aynı boydadır.

Sinekkuşları yalnız yaşayan kuşlardır. Karşı cinsle çiftleşmek için, ancak birkaç saniye biraraya gelirler. Çoğu, yaşadığı yere oldukça bağlıdır. Özellikle kendi bölgelerini savunmak için havada birbirleriyle yaptıkları mücadele görülmeye değerdir. Herhalde Azteklerin bu kuşlara bir savaş tanrısının ismini vermelerinin sebebi, bu hırçın davranışları olsa gerektir. Araştırmacılar, ilginç bir gözlem daha yaptılar: Dişi bir sinekkuşu, izin almadan başka bir sinekkuşunun tüneğine konunca, tüneğin sahibi kızgın erkek, davetsiz misafire saldırmaktan hiç çekinmiyordu.

Dişi, oyuncak bir fincandan daha büyük olmayan küçük yuvasını, örümcek ağlarıyla dala tutturur. Oldukça özensiz olan yuvanın yapımında ağaç kabuğu parçaları, yosun ve daha çok örümcek ağı kullanır. Dişi kuş, yumuşak yuvaya kahve tanesinden biraz daha küçük iki yumurta bırakır. Yumurtlama Mayıs ve Haziran aylarında olur.

Sinekkuşu, kuşlar arasında ağırlığı ile orantılı olarak en yüksek metabolizma hızına sahiptir ve büyük miktarda besine ihtiyaç duyar. Küçük örümcekler, sinekler ve diğer bazı böcekler menüde yer alsalar bile sinekkuşunun başlıca yiyeceği, çiçeklerden topladığı nektardır. Nektarın peşinde olan sinekkuşu bu sırada çiçeğin tozlaşmasına da yardım eder.

Küba'da nispeten yaygın olan arı sinekkuşlarının nesli tehlikede. Küba hükümetinin koruma tedbirlerine rağmen, daralan yaşama alanlarında oldukça seyrek bulunuyorlar.

Tüm kuşların en küçüğü hakkında gelecekte yapılacak araştırmalar, henüz cevabı bilinmeyen bazı soruları aydınlığa kavuşturacaktır.

National Geographic'den çev.: Mustafa ÖZTÜRK

KAZAZEDE ROBOTLAR

Mühendislik, biyomekanik, matematik ve fizyoloji prensiplerini içine alan bir çalışmayı yürüten araştırmacılar, bir trafik kazasında, insan vücuduna neler olduğunu daha net kaydedebilecek bir model peşindedir. Vücudun küçük bir alanına uygulanan büyük bir kuvveti ortaya çıkarabilen bu model, henüz hazırlık safhasında. Yeni modeli üretenler daha önce kullandıkları Hybrid III isimli robota, kırılabilir bir karın eklemişler. Bununla iç organları tahrip eden kuvvetin gerçekçi bir yolla incelenmesi amaç edinilmiş.

Hybrid III, "Biosid" ile desteklenirse daha ince ayrıntılarda anlaşılabilir. Biosid beş yaylı çelikten oluşmuş göğüs kafesi taklidi. Özellikle yan çarpışmalarda kemiklerin iç organlara batması ve yumuşak dokuların harap olması, Biosid ile eski taklitlerden çok daha etkili bir şekilde incelenebilecek.

POPULAR MECHANICS'den çev.:
Habibullah AKTAŞ

